

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІБ ЗУНУ

Надія КУЛЬЧИШЬКА
2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Податкова система»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 Управління та адміністрування
спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок
освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська
справа та страхування»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	2	4	46	44	5	12	73	180		4
Заочна	2	3,4	8	4	-	-	168	180		4

30.08.2024
[Signature]

Чортків – ЗУНУ
2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23.06.2023 р.).

Робочу програму склала к.е.н., доцент Людмила ДЕРМАНСЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 28.08.2024 р.)

Завідувач кафедри _____ Людмила ДЕРМАНСЬКА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (протокол № 1 від 30.08.24р.)

Керівник групи
забезпечення спеціальності

_____ Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОПП

_____ Юлія БУГЕЛЬ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ "ПОДАТКОВА СИСТЕМА"

1. Опис дисципліни "Податкова система"

Дисципліна – Податкова система	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS - 6	Галузь знань - 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни нормативна дисципліна з циклу професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів - 5	Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок	Рік підготовки: Денна – 2 Заочна- 2 Семестр: Денна – 4 Заочна- 3, 4
Кількість змістових модулів - 2	Освітня програма - «Фінанси, банківська справа та страхування»	Лекції: Денна форма – 46 год. Заочна форма- 8 год. Практичні заняття: Денна форма – 44 год. Заочна форма – 4 год
Загальна кількість годин – 180	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Самостійна робота: Денна форма – 73 год. Заочна форма- 168 год Тренінг – 12 год. Індивідуальна робота : Денна – 5 год.
Тижневих годин – 12 год., з них аудиторних – 6 год.		Вид підсумкового контролю - екзамен

2. Мета й завдання дисципліни «Податкова система»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами знань з теоретичних та методологічних основ формування податкової системи, які вироблені фіскальною наукою, і засвоєння навиків практичної роботи у сфері оподаткування як платників податків, так і працівників контролюючих органів у сфері оподаткування.

Дана дисципліна відноситься до фундаментальних загальноекономічних наук, які формують фаховий світогляд майбутніх економістів. Курс «Податкова система» охоплює методологічні основи оподаткування, порядок нарахування та сплати всіх видів податків та зборів (обов'язкових платежів), які справляються в державі, функції та завдання

органів контролюючих органів у сфері оподаткування тощо. Названий курс повинен сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців у галузі управління та економіки.

Головним завданням курсу «Податкова система» є вивчення студентами методологічних та методичних питань справляння податків і зборів (обов'язкових платежів), принципів організації діяльності податкової роботи в державі, елементів і методик розрахунку податків і зборів (обов'язкових платежів).

Вивчення курсу «Податкова система» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із курсів «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Фінанси», «Фінанси підприємств» і «Основи оподаткування» та цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.2 Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення курсу «Податкова система» студенти повинні:

- оволодіти основами функціонування податкової системи в Україні,
- засвоїти функції та види податків і зборів (обов'язкових платежів);
- вивчити механізм справляння податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджету та державних цільових фондів, передбачених чинним законодавством;
- оволодіти основами діяльності органів державної податкової служби;
- засвоїти порядок контролю за дотриманням податкового законодавства в державі;
- набути навичок практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Теоретичні знання і практичні навички здобуті з дисциплін «Наукові основи фіскальної теорії», «Економіка підприємств», «Фінанси» необхідні для вивчення дисципліни «Податкова система»

2.5. Результати навчання

В процесі вивчення дисципліни «Податкова система» студенти повинні розуміти механізм функціонування податкової системи України та враховувати її особливості з метою організації обліку та формування звітності на підприємствах.

ПРН04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПРН05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПРН07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

3. Програма дисципліни «Податкова система»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування податкової системи

Тема 1. Засади організації податкової системи України.

Сутність податків. Податки в системі доходів державного бюджету. Податки та інші форми платежів до бюджету. Визначення податків, їх ознаки.

Функції податків. Співвідношення функцій та їх єдність.

Термінологія оподаткування. Елементи податку. Методи побудови податкових ставок. Тверді і процентні ставки. Види процентних ставок : пропорційні, прогресивні, регресивні; їх комбінації. Проста і складна прогресія в оподаткуванні. Пільги в оподаткуванні.

Класифікація податків, її ознаки.

Види прямих податків. Переваги та недоліки прямих податків, проблеми їх стягнення. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків.

Види непрямих податків. Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в податковій системі країни.

Література: 3, 4, 8, 11, 15

Тема 2. Податкова політика і податкова система.

Податкова політика: поняття та напрямки реалізації. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики. Критерії проведення податкової політики. Рівнонапруженість в оподаткуванні. Стабільність та гнучкість податкової політики, їх взаємозв'язок. Податкова політика в країнах з перехідною економікою. Суть податкового регулювання ринку.

Наукові основи побудови податкової системи. Поняття податкової системи і основні вимоги до неї. Структурна побудова податкової системи. Оптимізація співвідношення фіскальної достатності, економічної ефективності і соціальної справедливості. Поняття податкової структури. Фактори, що визначають структуру податкової системи.

Система оподаткування та принципи її побудови. Структура системи оподаткування в Україні. Вплив оподаткування на інвестиції та економічний ріст в країні.

Література: 3, 4, 8, 11, 15, 16, 1, 20

Тема 3. Організація діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової роботи.

Основи та організація податкової роботи, її основні елементи. Залежність рівня податкової роботи від чіткості податкової політики і налагодженості державних органів у сфері оподаткування держави.

Контролюючі органи у сфері оподаткування, склад податкових органів в Україні. Організаційна структура та функції податкових органів в Україні. Права, обов'язки й відповідальність працівників податкових органів в Україні, їх персональні звання.

Правове регламентування діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової роботи. Інструктивно-методичне забезпечення справляння податків і зборів.

Основи адміністрування податків і зборів. Контролюючі органи та органи стягнення. Податкова звітність. Податкові консультації. Порядок визначення суми податкових та грошових зобов'язань платника податків, порядок їх сплати та оскарження рішень контролюючих органів. Податковий контроль. Організація обліку платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Перевірки. Погашення податкового боргу платників податків. Застосування міжнародних договорів та погашення податкового боргу за запитами компетентних органів іноземних держав. Відповідальність за порушення податкового законодавства.

Література: 3, 4, 8, 11, 10

Змістовий модуль 2. Практика функціонування податкової системи України

Тема 4. Податок на додану вартість.

Універсальний акциз як форма непрямого оподаткування. Основні види універсального акцизу, що використовується у світовій фіскальній практиці.

Сутність податку на додану вартість, його виникнення та розвиток. Запровадження та функціонування ПДВ в Україні.

Платники податку на додану вартість. Вимоги щодо реєстрації осіб як платників податку. Добровільна реєстрація платників податку. Порядок реєстрації платників податку. Анулювання реєстрації платника податку.

Визначення об'єкта оподаткування. Місце постачання товарів та послуг. Порядок визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг. Особливості визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг в окремих випадках. Порядок визначення бази оподаткування для товарів, які ввозяться на митну територію України, послуг, які поставляються нерезидентами на митній території України. Особливості визначення бази оподаткування для готової продукції, виготовленої з використанням давальницької сировини нерезидента, у разі її постачання на митній території України. Особливості визначення бази оподаткування в окремих випадках (порядок коригування податкових зобов'язань та податкового кредиту).

Розміри ставок податку. Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою. Операції, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою. Операції, що не є об'єктом оподаткування. Операції, звільнені від оподаткування.

Податковий кредит. Пропорційне віднесення сум податку до податкового кредиту.

Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України (бюджетному відшкодуванню), та строки проведення розрахунків.

Податкова накладна. Звітні (податкові) періоди. Порядок надання податкової декларації та строки розрахунків з бюджетом.

Порядок оподаткування ввезення на митну територію України давальницької сировини іноземним замовником та вивезення виробленої з неї готової продукції. Порядок оподаткування вивезення з митної території України давальницької сировини українського замовника та ввезення виготовленої з неї готової продукції. Особливості оподаткування операцій при переміщенні товарів через митний кордон України

Порядок оподаткування туристичних послуг.

Оподаткування послуг, що постачаються нерезидентами, місце постачання яких розташоване на митній території України.

Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства. Спеціальний режим оподаткування діяльності щодо виробів мистецтва, предметів колекціонування або антикваріату.

Особливості оподаткування операцій, пов'язаних із виконанням робіт з підготовки до зняття і зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

Світовий досвід справляння ПДВ.

Література: 10 3, 4, 8, 11,

Тема 5. Акцизний податок.

Акцизний податок, як форма специфічних акцизів. Особливості акцизного оподаткування в Україні.

Платники податку. Об'єкти оподаткування. База оподаткування.

Підакцизні товари та ставки податку.

Дата виникнення податкових зобов'язань.

Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України.

Порядок обчислення податку в разі тимчасового ввезення на митну територію України та переміщення через митну територію України транзитом підакцизних товарів.

Особливості обчислення податку за адвалорними ставками.

Особливості обчислення податку з тютюнових виробів.

Порядок і строки сплати податку. Складення та подання декларації з акцизного податку. Контроль за сплатою податку.

Особливості оподаткування алкогольних напоїв. Виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Ввезення на митну територію України імпортованих алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Контроль за надходженням податку з алкогольних напоїв і тютюнових виробів

Особливості оподаткування деяких підакцизних товарів залежно від напрямку його використання. Акцизні склади.

Світовий досвід справляння акцизного податку.

Література: 10, 3, 4, 8, 11,

Тема 6. Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання.

Основи митної справи в Україні. Економічна сутність та призначення мита. Класифікація мита. Мито як джерело доходів державного бюджету і регулятор міжнародного бізнесу та процесів споживання. Термінологія митної справи : митна територія та митний кордон, імпорт, експорт та транзит, митна декларація, резиденти і нерезиденти, декларанти.

Платники і ставки мита. Порядок і методика сплати мита. Пільги для юридичних та фізичних осіб. Справляння мита та порядок його перерахування в бюджет. Відповідальність платників та контроль за сплатою мита.

Основні тенденції та напрямки митного оподаткування у світовій фіскальній практиці.

Література: 7, 10, 3, 4, 8

Тема 7. Податок на прибуток підприємств.

Прибуткове оподаткування підприємств та організацій, його місце в системі оподаткування. Варіанти прибуткового оподаткування підприємств.

Платники і ставки податку на прибуток підприємств. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування. Порядок визнання доходів.

Склад витрат та порядок їх визнання. Витрати, що не враховуються при визначенні оподатковуваного прибутку. Особливості визнання витрат подвійного призначення. Особливості визначення складу витрат платника податку в разі сплати процентів за борговими зобов'язаннями. Особливості визначення складу витрат на виплати фізичним особам згідно з трудовими договорами та договорами цивільно-правового характеру. Особливості віднесення до складу витрат сум внесків на соціальні заходи.

Об'єкти амортизації. Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів. Методи нарахування амортизації. Визначення вартості об'єктів амортизації. Облік операцій із землею та її капітальним поліпшенням. Амортизація витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин.

Податкова база. Порядок урахування від'ємного значення об'єкта оподаткування в результатах наступних податкових періодів.

Ставки податку. Порядок обчислення податку. Оподаткування операцій особливого виду. Звільнення від оподаткування.

Особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції. Особливості оподаткування страховика. Оподаткування неприбуткових установ та організацій. Особливості оподаткування прибутку підприємств, отриманого у зв'язку із впровадженням енергоефективних технологій. Безнадійна та сумнівна заборгованість. Особливості оподаткування нерезидентів.

Світовий досвід прибуткового оподаткування підприємств, фірм та корпорацій. Корпоративний податок.

Література: 10, 11, 13, 15

Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб.

Податки з населення та основи прибуткового оподаткування. Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування. Оподатковувані і неоподатковувані доходи. Шедулярна та глобальна система оподаткування.

Платники податку на доходи фізичних осіб. Об'єкт і база оподаткування. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.

Податкова знижка. Ставки податку. Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету. Перерахунок податку та податкові соціальні пільги.

Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів.

Особи, відповідальні за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) податку до бюджету.

Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав. Визначення суми процентів, сплачених платником податку за користування іпотечним житловим кредитом з метою нарахування податкової знижки.

Забезпечення виконання податкових зобов'язань.

Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність

Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).

Література: 10, 11, 13, 15, 9

Тема 9. Екологічний податок

Платники екологічного податку. Об'єкт та база оподаткування.

Ставки податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення. Ставки податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти. Ставки податку за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах. Ставки податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені). Ставки податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк.

Порядок обчислення екологічного податку. Порядок подання податкової звітності та сплати податку.

Нормативне регулювання порядку справляння плати за землю та її форми.

Тема 10. Спеціальні податкові режими.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності. Загальні положення справляння єдиного податку. Групи платників єдиного податку. Порядок визначення доходів та їх склад. Ставки єдиного податку та особливості їх встановлення. Податковий (звітний) період. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку. Ведення обліку і складення звітності платниками єдиного податку. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку.

Оподаткування сільськогосподарських виробників за спрощеною системою оподаткування. Платники податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Ставки податку. Податковий (звітний) період. Порядок нарахування та строки сплати. Особливості обкладення платників податку окремими податками і зборами. Порядок набуття статусу платника податку. Відповідальність платників.

Література: 10, 11, 13, 15

Тема 11. Рентна плата.

Основи та мета встановлення рентної плати. Державна власність на ресурси як основа

отримання державою доходів за їх використання. Принципи встановлення плати за ресурси. Види плати за ресурси. Об'єкти сплати, побудова ставок і визначення платників.

Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні. Платники рентної плати. Об'єкт оподаткування. Ставки рентної плати. Корируючі коефіцієнти. Порядок обчислення податкових зобов'язань та строк сплати. Контроль та відповідальність платників.

Рентна плата за користування надрами. Плата за користування надрами для видобування корисних копалин. Плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України. Платники ренти. Об'єкт оподаткування ренти. Ставки ренти. Порядок обчислення і слати ренти.

Рентна плата за спеціальне використання води. Платники ренти. Об'єкт оподаткування рентою. Ставки ренти. Порядок обчислення ренти. Особливості обчислення ренти при встановленні лімітів використання води. Порядок сплати ренти.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів. Платники ренти. Об'єкт оподаткування рентою. Ставки ренти. Порядок обчислення ренти. Порядок перерахунку ренти. Порядок сплати ренти.

Література: 10, 11, 13, 15

Тема 12. Місцеві податки і збори.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Платники податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Пільги із сплати податку. Ставки податку. Базовий податковий (звітний) період. Порядок обчислення суми податку. Порядок обчислення сум податку в разі зміни власника об'єкта оподаткування податком. Порядок і строки сплати податку.

Транспортний податок. Платники податку. Об'єкти оподаткування податком. База оподаткування податком. Ставки податку. Пільги щодо податку. Податковий період. Строк сплати податку. Порядок обчислення податку. Порядок сплати податку.

Плата за землю. Платники земельного податку. Об'єкти оподаткування. База оподаткування. Ставки податку. Особливості встановлення ставок земельного податку. Пільги щодо сплати податку для фізичних осіб. Пільги щодо сплати податку для юридичних осіб. Земельні ділянки, які не підлягають оподаткуванню. Особливості застосування пільгового оподаткування. Податковий період. Порядок обчислення плати за землю. Строк сплати плати за землю. Орендна плата. Індксація нормативної грошової оцінки земель. Порядок зарахування до бюджетів плати за землю.

Збір за місця для паркування транспортних засобів. Платники збору. Об'єкт і база оподаткування збором. Ставки збору. Особливості встановлення збору. Порядок обчислення та строки сплати збору. Базовий податковий (звітний) період.

Туристичний збір. Платники збору. Ставки збору. База справляння. Податкові агенти. Особливості справляння збору. Порядок сплати збору. Базовий податковий (звітний) період.

Контроль податкових інспекцій за правильністю нарахування та своєчасністю сплати місцевих податків та зборів.

Література: 10, 11, 13, 15

**4. Структура залікового кредиту дисципліни «Податкова система»
Денна форма навчання**

	Кількість годин							
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивід. робота	Тренінг	Контр. заходи		
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування податкової системи.								
Тема 1. Засади організації податкової системи України.	2	2	6	1	3	Усне опитування, тестові Завдання, практичні завдання		
Тема 2. Податкова політика і податкова система	4	4	6					
Тема 3. Організація діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової	4	4	7					
Змістовий модуль 2. Практика функціонування податкової системи України								
Тема 4. Податок на додану вартість	4	4	6	4	9	Усне опитування, тестові Завдання, практичні та ситуаційні завдання		
Тема 5. Акцизний податок	4	4	5					
Тема 6. Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання	4	4	6			Заліковий модуль по темах 1-6		
Тема 7. Податок на прибуток підприємств	4	4	6					
Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	4	4	7			Усне опитування, тестові завдання, практичні та ситуаційні завдання, доповіді		
Тема 9. Екологічний податок	4	4	5					
Тема 10. Спеціальні податкові режими	4	4	6					
Тема 11. Рентна плата	4	2	7					
Тема 12. Місцеві податки і збори	4	4	6				Заліковий модуль по темах 7-11	
ВСЬОГО:	46	44	73					5

**Структура залікового кредиту дисципліни «Податкова система»
Денна форма навчання**

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування податкової системи.					
Тема 1. Засади організації податкової системи України.	1		14		
Тема 2. Податкова політика і податкова система	1		16		
Тема 3. Організація діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової роботи		1	12		Усне опитування
Змістовий модуль 2. Практика функціонування податкової системи України					
Тема 4. Податок на додану вартість	1		14		
Тема 5. Акцизний податок	1		12		
Тема 6. Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання	1		14		
Тема 7. Податок на прибуток підприємств		1	16		Тестові завдання
Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	1		16		
Тема 9. Екологічний податок		1	12		Усне опитування
Тема 10. Спеціальні податкові режими	1		16		
Тема 11. Рентна плата		1	12		Тестові завдання
Тема 12. Місцеві податки і збори	1		14		
ВСЬОГО:	8	4	168		Екзамен

5. Тематика практичних занять.

Практичне заняття 1.

Тема 1. Засади організації податкової системи України.

Мета: Засвоїти необхідність і сутність існування податків в ринковій економіці

Питання для обговорення:

1. Історичний розвиток оподаткування.
2. Соціально-економічний зміст та функції податків.
3. Елементи системи оподаткування.
4. Класифікація податків.
5. Види прямих та непрямих податків: їх характеристика.
6. Зміст перекладання податків.
7. Література: 3, 4, 8, 11, 15

Практичне заняття 2-3

Тема. Податкова політика та податкова система держави

Мета: Навчитись розуміти значення та визначати раціональні вектори проведення податкової системи держави

Питання для обговорення:

1. Податкова політика держави.
2. Основні принципи формування податкової політики.
3. Критерії реалізації податкової політики.
4. Поняття і структура податкової системи.
5. Наукові основи побудови податкової системи.
6. Основні принципи оподаткування.
7. Система оподаткування України та принципи її побудови.

Література: 3, 4, 8, 11, 15, 16, 1, 20

Практичне заняття 4-5.

Тема: Організація діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової роботи

Мета: Вивчити повноваження контролюючих органів у сфері оподаткування та вміти їх застосовувати

Питання для обговорення:

1. Основи та організація податкової роботи, її основні елементи.
2. Державна фіскальна служба України: організаційна структура і функції.
3. Права, обов'язки й відповідальність працівників Головних управлінь Державної фіскальної служби України та податкових інспекцій, їх персональні звання.
4. Правове регламентування діяльності Державної фіскальної служби України і податкової роботи.
5. Інструктивно-методичне забезпечення справляння податків і зборів.
6. Основи адміністрування податків і зборів.
7. Контролюючі органи та органи стягнення.
8. Податкова звітність.
9. Податкові консультації.
10. Порядок визначення суми податкових та грошових зобов'язань платника податків, порядок їх сплати та оскарження рішень контролюючих органів.
11. Податковий контроль.

Література: 3, 4, 8, 11, 10

Практичне заняття 6.

Тема: ПДВ як форма універсального акцизу

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати ПДВ

Питання для обговорення:

1. Універсальний акциз як форма непрямого оподаткування.
  2. Основні види універсального акцизу, що використовується у світовій фіскальній практиці.
  3. Сутність податку на додану вартість, його виникнення та розвиток. Запровадження та функціонування ПДВ в Україні.
  4. Платники податку на додану вартість. Вимоги щодо реєстрації осіб як платників податку. Добровільна реєстрація платників податку. Порядок реєстрації платників податку. Анулювання реєстрації платника податку.
  5. Визначення об'єкта оподаткування. Місце постачання товарів та послуг.
  6. Порядок визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг. Особливості визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг в окремих випадках.
  7. Розміри ставок податку.
  8. Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою.
  9. Операції, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою.
  10. Операції, що не є об'єктом оподаткування.
  11. Операції, звільнені від оподаткування.
- Література: 10 3, 4, 8, 11,

Практичне заняття 7.

Тема: ПДВ як форма універсального акцизу

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати ПДВ

Питання для обговорення:

1. Податковий кредит. Пропорційне віднесення сум податку до податкового кредиту.
  2. Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України (бюджетному відшкодуванню), та строки проведення розрахунків.
  3. Податкова накладна. Звітні (податкові) періоди. Порядок надання податкової декларації та строки розрахунків з бюджетом.
  4. Порядок оподаткування ввезення на митну територію України давальницької сировини іноземним замовником та вивезення виробленої з неї готової продукції.
  5. Порядок оподаткування вивезення з митної території України давальницької сировини українського замовника та ввезення виготовленої з неї готової продукції.
  6. Особливості оподаткування операцій при переміщенні товарів через митний кордон України.
  7. Порядок оподаткування туристичних послуг.
  8. Оподаткування послуг, що постачаються нерезидентами, місце постачання яких розташоване на митній території України.
  9. Світовий досвід справляння ПДВ.
- Література: 10 3, 4, 8, 11,

Практичне заняття 8.

Тема: Акцизний податок

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати акцизного податку

Питання для обговорення:

1. Акцизний податок, як форма специфічних акцизів.
2. Особливості акцизного оподаткування в Україні.
3. Платники податку.
4. Об'єкти оподаткування. База оподаткування.
5. Підакцизні товари та ставки податку.
6. Дата виникнення податкових зобов'язань.
7. Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України.
8. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України.

9. Порядок обчислення податку в разі тимчасового ввезення на митну територію України та переміщення через митну територію України транзитом підакцизних товарів.

Література: 10, 3, 4, 8, 11,

Практичне заняття 9.

Тема: Акцизний податок

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати акцизного податку

Питання для обговорення:

1. Особливості обчислення податку за адвалорними ставками.
2. Особливості обчислення податку з тютюнових виробів.
3. Порядок і строки сплати податку.
4. Складення та подання декларації з акцизного податку.
5. Контроль за сплатою податку.
6. Особливості оподаткування алкогольних напоїв.
7. Особливості оподаткування деяких підакцизних товарів залежно від напрямку його використання. Акцизні склади.
8. Світовий досвід справляння акцизного податку.

Література: 10, 3, 4, 8, 11,

Практичне заняття 10-11

Тема: Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання

Мета: Оволодіти навиками нарахування та сплати митних платежів при переміщенні товарів через митний кордон

Питання для обговорення:

1. Основи митної справи в Україні.
2. Економічна сутність та призначення мита.
3. Класифікація мита.
4. Мито як джерело доходів державного бюджету і регулятор міжнародного бізнесу та процесів споживання.
5. Термінологія митної справи : митна територія та митний кордон, імпорт, експорт та транзит, митна декларація, резиденти і нерезиденти, декларанти.
6. Платники і ставки мита.
7. Порядок і методика сплати мита.
8. Пільги для юридичних та фізичних осіб.
9. Справляння мита та порядок його перерахування в бюджет.
10. Основні тенденції та напрямки митного оподаткування у світовій фіскальній практиці.

Література: 7, 10, 3, 4, 8

Практичне заняття 12-13.

Тема: Податок на прибуток підприємств

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати податку на прибуток підприємств

Питання для обговорення:

1. Прибуткове оподаткування підприємств та організацій, його місце в системі оподаткування.
2. Варіанти прибуткового оподаткування підприємств.
3. Платники і ставки податку на прибуток підприємств.
4. Об'єкт оподаткування.
5. Порядок визначення доходів та їх склад.
6. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування.
7. Порядок визнання доходів.
8. Склад витрат та порядок їх визнання.

8. Витрати, що не враховуються при визначенні оподаткованого прибутку.
9. Особливості визнання витрат подвійного призначення.
10. Особливості визначення складу витрат платника податку в разі сплати процентів за борговими зобов'язаннями.
11. Особливості визначення складу витрат на виплати фізичним особам згідно з трудовими договорами та договорами цивільно-правового характеру.
12. Особливості віднесення до складу витрат сум внесків на соціальні заходи.

Література: 10, 11, 13, 15

Практичне заняття 14.

Тема: Податок на доходи фізичних осіб

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб

Питання для обговорення:

1. Податки з населення та основи прибуткового оподаткування.
  2. Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування.
  3. Оподатковувані і неоподатковувані доходи.
  4. Платники податку на доходи фізичних осіб.
  5. об'єкт і база оподаткування.
  6. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу.
    1. Податкова знижка.
    2. Ставки податку.
    3. Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету.
- Перерахунок податку та податкові соціальні пільги.
4. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів.
  5. Особи, відповідальні за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) податку до бюджету.

Література: 10, 11, 13, 15

Практичне заняття 15.

Тема: Податок на доходи фізичних осіб

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб

Питання для обговорення:

1. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна.
2. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна.
3. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав.
4. Визначення суми процентів, сплачених платником податку за користування іпотечним житловим кредитом з метою нарахування податкової знижки.
5. Забезпечення виконання податкових зобов'язань.
6. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування.
7. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність.
8. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).

Література: 10, 11, 13, 15

Практичне заняття 16-17.

Тема: Екологічний податок

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати екологічного податку

Питання для обговорення:

1. Платники екологічного податку.
  2. Об'єкти оподаткування. База оподаткування.
  3. Ставки екологічного податку.
  4. Пільги щодо сплати екологічного податку.
  5. Податковий період.
  6. Порядок обчислення та строк сплати екологічного податку.
- Література: 10, 11, 13, 15

Практичне заняття 18-19.

Тема: Спеціальні податкові режими

Мета: Оволодіти навиками в сфері спеціальних податкових режимів

Питання для обговорення:

1. Єдиний податок.
2. Особливості справляння єдиного податку юридичними і фізичними особами.

Платники податку.

3. Об'єкт оподаткування.
  4. База оподаткування. Ставки податку.
  5. Податковий (звітний) період.
  6. Порядок нарахування та строки сплати.
  7. Особливості обкладення платників податку окремими податками і зборами. Порядок набуття статусу платника податку.
  8. Відповідальність платників.
- Література: 10, 11, 13, 15

Практичне заняття 20-21

Тема: Рентна плата.

Мета: Засвоїти практику нарахування ренти

Питання для обговорення:

1. Основи та мета встановлення рентної плати.
  2. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.
  3. Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні.
1. Плата за користування радіочастотним ресурсом України.
  2. Плата за спеціальне використання води.
  3. Плата за спеціальне використання лісових ресурсів.
- Література: 10, 11, 13, 15

Практичне заняття 22-23.

Тема: Місцеві податки і збори

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати місцевих податків і зборів

Питання для обговорення:

1. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
  2. Збір за місця для паркування транспортних засобів.
  3. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності.
  4. Туристичний збір.
  5. Контроль податкових інспекцій за правильністю нарахування та своєчасністю сплати місцевих податків та зборів.
- Література: 10, 11, 13, 15, 9

6. Тренінг з дисципліни

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення з метою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина. Кожен студент отримує роздатковий матеріал (вихідні дані) для розв'язку практичного завдання.
3. Практична частина реалізовується шляхом розв'язування практичного завдання, що включає в себе:
  - аналіз діяльності підприємства на основі отриманих вихідних даних у роздатковому матеріалі;
  - визначити систему оподаткування на підприємстві;
  - розрахувати сум податків, які необхідно сплатити до бюджету;
  - вказати звітний період, терміни подання звітності та сплати податку.
4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконання завдань. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття та оцінювання результатів виконання практичного завдання максимально у 100 балів.

7. Тематика самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів полягає у підготовці презентаційних виступів, що оцінюються за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової:

- 80% - підготовка презентації;
- 20% - захист презентації.

Обговорюються результати виконання завдань.

Тематика презентацій:

1. Фіскальна та регулююча функції податків : оптимізація співвідношення.
2. Сучасні податкові системи зарубіжних країн.
3. Світова історія оподаткування.
4. Прямі та непрямі податки в Україні, проблеми їх співвідношення.
5. Сутність та різновиди податкових пільг.
6. Податкова політика України в контексті європейської інтеграції.
7. Історія створення податкової служби України.
8. Податкове навантаження в Україні та його оптимізація.
9. Оптимізація структури податкової системи України.
10. Акцизний податок та регулювання споживчого попиту
11. Світова практика справляння акцизного податку
12. Можливості застосування закордонного досвіду справляння акцизів в Україні.
13. Мито як інструмент регулювання експортно-імпортних операцій
14. Напрями вдосконалення митного оподаткування в Україні.
15. Податкова соціальна пільга з податку на доходи фізичних осіб та її вплив на податкове навантаження малозабезпечених верств населення.
16. Міжнародний досвід застосування екологічного податку.
17. Розвиток податкової системи України в контексті євро інтеграційних процесів
18. Роль місцевих податків і зборів у забезпеченні фінансової самостійності місцевих бюджетів в умовах децентралізації
19. Непрямі податки та їх вплив на формування доходу бюджету.
20. Міжнародний досвід непрямого оподаткування
21. Ефективність справляння місцевих податків і зборів в Україні
22. Історичний аспект виникнення та розвитку митного оподаткування.
23. Переваги та недоліки податку на доходи фізичних осіб.
24. Необхідність запровадження пільгового оподаткування малого бізнесу.
25. Відмінності систем місцевого оподаткування України та країн ЄС.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Податкова система” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання результатів самостійної роботи;
- оцінювання результатів тренінгу;
- аналітичні звіти, реферати;
- студентські презентації та виступи;
- розрахункові роботи;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Податкова система” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 6 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 1-6 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Гестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 6 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 7-12 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Оцінюється практичне завдання макс. 100 балів	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації.	Теоретичне питання – макс 20 балів Гестові завдання (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів Задача 1 – макс. 25 балів Задача. 2 – макс. 25 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-12
2.	Проекційний екран	1-12
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1-12
4	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-12
5	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-12
6	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-12
7	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бечко П.К., Власюк С.А., Бечко В.П., Шумило Т.В. Принципи справедливості та їх відображення при оподаткуванні суб'єктів господарювання у вітчизняній податковій системі. *Бізнес-Інформ.* 2021. № 3. С. 156-161.
2. Біляк Ю.В., Тітенко З.М. Податкова система : навч. посіб. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : НУБіП України, 2021. 633 с.
3. Бак Н.А. Податкова система України: навч. посіб. Чернівці : Рута, 2017. 135 с.
4. Валігура В.А. Сучасні тенденції гармонізації ПДВ у країнах Європейського Союзу. *Фінанси України.* 2022. № 3. С. 22-37.
5. Варналій З. С., Романюк М. В. Податкова система : підручник. Київ : Знання України, 2019. 567 с.
6. Волохова І.С. Трансформаційні процеси у податковій системі України. : монографія. / За редакцією І.С.Волохової. Одеса: Атлант ВОІ СОІУ, 2018. 384 с.
7. Воронська О.О. Податки в Україні: навчальний курс. Від теорії до практики: підручник. Дніпро : Акцент ПП, 2019. 471 с.
8. Дерманська Л. В. Пріоритетність зовнішньо-економічної діяльності України в контексті імпорту. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка.* Вип.5. Херсон. Видавничий дім «Гельветика», 2021. С.31-38. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/128>
9. Дерманська Л. В. Зовнішньо-економічна діяльність України: фіскальні наслідки. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління.* Том 32 (71). № 3, 2021. С.8-12 URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/32_71_3/4.pdf
10. Дерманська Л. В. Оцінка фіскальної ефективності митної політики України. *Економіка та суспільство.* 2022. № 38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1282>(фахове видання)
11. Дерманська Л.В. Поляк-Свергун М.М. Фіскальна політика та її вплив на економічне зростання. *Наукові перспективи.* 2024.
12. Дерманська Л. В. Постпандемічний вплив на митне оподаткування в Україні. Постпандемічний розвиток суспільства: економічні, соціальні та психологічні аспекти: моногр. / за наук. ред. канд. екон. наук, доц. Н. Є. Кульчицької. Чортків: ЗУНУ, 2022. С.158-165
13. Карпенко В.В., Колодяжна Т.В. Податкова система : навч. посіб. Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. Харків : Лідер, 2018. 273 с.
14. Котенко А. Принципи податкового законодавства як вихідні засади побудови

податкової системи Право України. 2020. № 4. С. 43-56.

15. Крисоватий А.І., Валігура В.А. Новації та напрями вдосконалення податкового законодавства України в умовах воєнного стану. Фінанси України. 2022. №6. С. 33-53.

16. Лещук Г.В., Івасюк Н.Б. Податкова система України в умовах пандемії COVID-19: сучасні реалії та прогнози. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2020. Вип. 33(1). С. 87-92.

17. Легостаєва О. О., Гнип Н. О. Податкова система : практикум : навч. посіб. 2-ге вид. Львів : Новий Світ 2000, 2019. 228 с.

18. Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Податкова система» для студентів усіх форм навчання спеціальностей 071 «Облік та оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»/уклад. Л. Дерманська. Чортків: Поліграфіст, 2020. 49 с.

19. Методичні вказівки щодо вивчення дисципліни «Податкова система» для студентів усіх форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування», Чортків. 2024.

20. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

21. Непран А. В., Тимченко І. Є., Левчук О. М. Податкова система: практикум. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 255 с.

22. Олейнікова, Л. Г. Формування конкурентоспроможних податкових систем : монографія К. : Мокшанов В. В., 2022. 536 с.

23. Податковий кодекс України: закон України від 2.12.2010 р. № 2755- VI із змін., внес. згідно із Законами України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

24. Податкова система : навч. посіб. / І. В. Лютий, Л. М. Демиденко, М. В. Романюк [та ін.]; за ред. І. О. Лютого. К. : ЦУЛ, 2018. 456 с.

25. Податкова система: навчальний посібник / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська [та інш.] / ред. І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.

26. Сідляр В. В., Валігура В. А. Проблеми адміністрування митних платежів через призму фіскальних загроз. Ефективна економіка. 2021. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9173>

27. Соколовська А.М. Оцінка наслідків реформування податкової системи України в контексті показників податкового навантаження. Бізнес Інформ. 2020. № 7. С. 214-223.

28. Становлення та розвиток податкової системи України : монографія / М. Г. Волощук [та ін.] ; Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т, Голов. упр. держ. податк. служби України у Закарпат. обл., Місц. осередок ГО "Всеукр. асоц. ветеранів ДПС України" Закарпат. обл. Ужгород : Видво Олександри Гаркуші, 2021. 169 с.

29. Ткачик Ф.П., Валігура В.А., Дмитрів В.І. Фіскально-регулюючий потенціал податку на доходи фізичних осіб. Економіка та суспільство. 2021. Випуск 29. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/602/576>

30. Трансформаційні процеси у податковій системі України : монографія / [І. С. Волохова та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук І. С. Волохової ; Одес. нац. екон. ун-т. Одеса : Атлант, 2018. 382 с.

31. Управлінські інформаційні системи в обліку та оподаткуванні : навч. посіб. / В.М. Краєвський [та ін.] ; Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 287 с.

32. Шуневич А.С. Фіскальна ефективність акцизного податку як складова оптимізації системи непрямих оподаткування. Облік і фінанси. 2020. № 4. С. 82-88.

33. Andrii Krysovatyi, Volodymyr Valihura, Inna Hutsul, Fedir Tkachyk, Volodymyr Dmytriv. Fiscal Aspects of the Functioning of the Electronic Declaration System of Citizens' Income and Property in Ukraine. 2020 10th International Conference on Advanced Computer Information Technologies. September 16-18, 2020 Deggendorf, Germany. P. 533-536.

34. Andriy Krysovatyu, Anatolii Lutsyk, Nataly Synyutka. Influence of Time Lags on the Efficiency of Fiscal Policy in Ukraine. 2019 9th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT) (5-7 June 2019, Ceske Budejovice, Czech Republic),

P. 380-383.

35. . Compendium of fiscal Incentives: tax outlook in Europe. Business angels perspective. (2017) URL: <https://www.eban.org/wp-content/uploads/2018/07/EBAN-Compendium-of-FiscalIncentives-2017.pdf>

36. Gontareva I.V., Hutsul I.A., Tkachyk F.P., Miroshnik O.Yu. Fiscal efficiency of administration of duties Ukraine. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2018. Vol 3, № 26. P. 133-143.

37. Krysovaty, A., Tymchenko, O., Fedosov, V., Silchenko, M. Taxation, economic growth and welfare in a low-income country. Economic Annals-XXI. 2020. 181(1-2). P. 44-56.

38. Tax Incentives and Tax Base Protection in Developing Countries. (2017) URL: https://www.unescap.org/sites/default/files/S3_Tax-Incentives-and-Tax-Protection-Base.pdf

39. . Taxation Trends in the European Union. Data for the EU Member States, Iceland and Norway 2019 Edition. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_trends_report_2019.pdf

40. . The People's Republic of China Tax Facts and Figures 2020 URL:<https://www.pwccn.com/en/tax/publications/people-republic-of-china-tax-facts-2020.pdf>

41. The Swiss Tax System (2019) Federal Tax Administration. Swiss Tax Conference Information Committee URL: https://www.eda.admin.ch/dam/countries/countries-content/unitedkingdom/en/FTA-swiss-tax-system-2019_EN.pdf

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Державний сайт ДПС України. URL: <https://tax.gov.ua/>
2. Державний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Державний сайт ДМС України. URL: <https://customs.gov.ua/en/>